SAMENWERKINGS- EN FINANCIERINGSBELEID REUMANEDERLAND

2022- 2026

Versie 14 oktober 2022

Status: Vastgesteld door RvT

INHOUD

1. Het beleid 3

1.1. UITGANGSPUNTEN VAN HET FINANCIERINGSBELEID 3

Strategische Ambities leidend 3

Financiering van de gehele keten van kennisontwikkeling 5

Impact maken met verworven nieuwe kennis 5

Ervaringsdeskundigenparticipatie is essentieel om impact te maken 7

Proefdierbeleid 8

Open Science & FAIR data 8

1.2. ROL REUMANEDERLAND IN SAMENWERKING & FINANCIERING 9

Impact creëren met portfolio aan projecten en verschillende interactieniveau's 9

Stimuleren Samenwerking tussen verschillende partijen 10

krachten bundelen en matching van gelden 10

Verbinden van diverse Partijen voor financieringsaanvragen 10

2. Samenwerking & Financierings mogelijkheden 11

raamwerk met vier programma's; TALENT, EXPLORE, FOCUS en CONNECT 11

TALENT programma 11

EXPLORE programma 12

FOCUS programma 12

CONNECT programma 13

Overzicht: De vier programma's naast elkaar gezet 14

Bijlage 1. Definities verschillende soorten onderzoek 17

Bijlage 2. Proefdierbeleid 18

1. HET BELEID

ReumaNederland wil de rem van reuma wegnemen en een wereld realiseren waarin reumatische aandoeningen niet meer chronisch, maar omkeerbaar en te genezen zijn. Aan deze ambities wordt invulling gegeven vanuit de rol van voorvechter, verbinder en vernieuwer. ReumaNederland beoogt deze rollen in te vullen vanuit de onvervulde behoefte van mensen met reuma en in samenspel met (semi)overheid, industriepartners, onderzoeksinstellingen en zorgprofessionals (quadruple helix).

ReumaNederland heeft diverse samenwerkings- & financieringsmogelijkheden om relevante wetenschappelijke en maatschappelijk projecten te ondersteunen op het gebied van ontstekingsreuma, zeldzame reumatische aandoeningen en artrose. Onder zeldzame reumatische aandoeningen valt een ziekte die niet vaker optreedt dan bij 1 op de 2000 inwoners in de Europese Unie en hij 'levensbedreigend' of 'chronisch en lichamelijk beperkend' is (definitie Europese Commissie).

ReumaNederland evalueert jaarlijks dit beleid met als doel het beleid verder aan te scherpen en uit te bouwen, gebaseerd op nieuwe interne inzichten en externe ontwikkelingen.

1.1. UITGANGSPUNTEN VAN HET FINANCIERINGSBELEID

STRATEGISCHE AMBITIES LEIDEND

Om richting te geven aan de onderwerpen, en daarmee aan de samenwerkings -en financieringsmogelijkheden in nieuwe (onderzoeks)projecten, zijn speerpunten oftewel ambities geformuleerd. Deze zijn tot stand gekomen in een participatief onderzoek met bijna 250 mensen; mensen met reuma en mensen uit hun omgeving, onderzoekers, zorgprofessionals, vertegenwoordigers van zorgverzekeraars, experts vanuit medisch technologische bedrijven, de farmaceutische industrie en de overheid. De uitdagingen, de behoeften en de (toekomstige) mogelijkheden in het leven met en het behandelen van reuma stonden daarin centraal. Ruim 3.000 respondenten hebben de kwalitatieve gegevens gevalideerd en geprioriteerd. De uitkomsten zijn vertaald in drie strategische ambities.

De ambities tot 2040 zijn:

1. Reuma een niet-chronische, omkeerbare aandoening maken.
2. Het realiseren van precisie (persoonsgerichte) geneeskunde voor mensen met reuma op vier terreinen: preventie, predictie, personalisatie en participatie.
3. ReumaNederland is hét platform in Nederland voor transparante communicatie en maatschappelijke bewustwording over de impact van reuma.

Een ambitie is uitgewerkt in thema's met daarbij horende tijdslijn binnen een routekaart. In het overzicht (Figuur 1) hieronder zijn **de twee ambities met de 12 verschillende en 4 overkoepelden thema's weergegeven die binnen dit financiering- & samenwerkingsbeleid centraal staan**.

Ambities		**Thema's routekaart**	**Overkoepelende thema's bij beide ambities**
Reuma een niet-chronische, omkeerbare aandoening maken	Inzicht in oorzaken	Werkingsmechanismen	(Inter)nationale data-infrastructuur Datacollectie en diagnostiek Deep phenotyping (Onderzoeks)participatie Ervaringsdeskundige
	Ontwikkelingen en behandelingen	Therapie ontwikkeling	
	Implementatie van behandelingen	Therapie implementatie	
Het realiseren van precisie (persoonsgerichte) geneeskunde voor mensen met reuma	Preventie	Vroege detectie en interventie	
		Preventieve zorg en leefstijl	
	Predictie	Predictie van behandelrespons	
		Predictie van ziekteontwikkeling	
	Persoonsgericht	Multidisciplinaire zorg	
		Holistische zorg	
		Gepersonaliseerde behandeling	
	Participatie	Gezondheid monitoring	
		Samen beslissen	

Figuur 1. Ambities met bijhorende thema's

FINANCIERING VAN DE GEHELE KETEN VAN KENNISONTWIKKELING

Het beleid focust op de financiering van de gehele keten van onderzoek; van fundamenteel (incl. serendipity) onderzoek t/m borging in richtlijnen en beschikbaarheid voor alle mensen met reuma in Nederland. Fundamenteel onderzoek is essentieel, want dat leidt tot steeds meer begrijpen van de wereld om ons heen en vormt de basis voor nieuwe ontdekkingen en innovaties. Vanuit onderzoek is bekend dat de uitkomsten van dergelijke onderzoek >20-25 jaar nodig hebben om uiteindelijk de weg te vinden in toepassing in de praktijk voor mensen met reuma[1]. Om op een kortere termijn nieuwe kennis en inzichten te vertalen naar toepassingen voor de mens met reuma is translationeel en klinisch onderzoek onmisbaar.

De keten van kennisontwikkeling kan cyclisch zich voltrekken, namelijk dat toepassing van kennis in de praktijk weer kan leiden tot vraagstukken passend binnen fundamenteel onderzoek. Daarnaast kan fundamenteel, maar ook serendipity onderzoek, integraal onderdeel zijn op verschillende momenten in die totale keten van kennisontwikkeling. De definities die ReumaNederland voor de verschillende vormen van onderzoek hanteert zijn opgenomen in bijlage 1.

IMPACT MAKEN MET VERWORVEN NIEUWE KENNIS

ReumaNederland wil dat uitkomsten van (onderzoeks)projecten, die door haar ge(co)financierd worden, leiden tot nieuwe kennis en vervolgens tot kennisbenutting waarmee wetenschappelijke en maatschappelijke impact wordt gemaakt. Dit draagt namelijk direct bij aan het verwezenlijken van haar ambities. Het beleid is erop gericht om te voorkomen dat kennisbenutting op welke wijze dan ook niet plaatsvindt om zo verspilling van (onderzoeks)gelden te voorkomen.

Om de verschillende typen impact en de fase van onderzoek waarin impact optreedt te onderscheiden wordt het model van Hanney en Buxton gehanteerd (Figuur 2).

[1] Chalmers et al, How to increase value and reduce waste when research priorities are set, Lancet 2014.

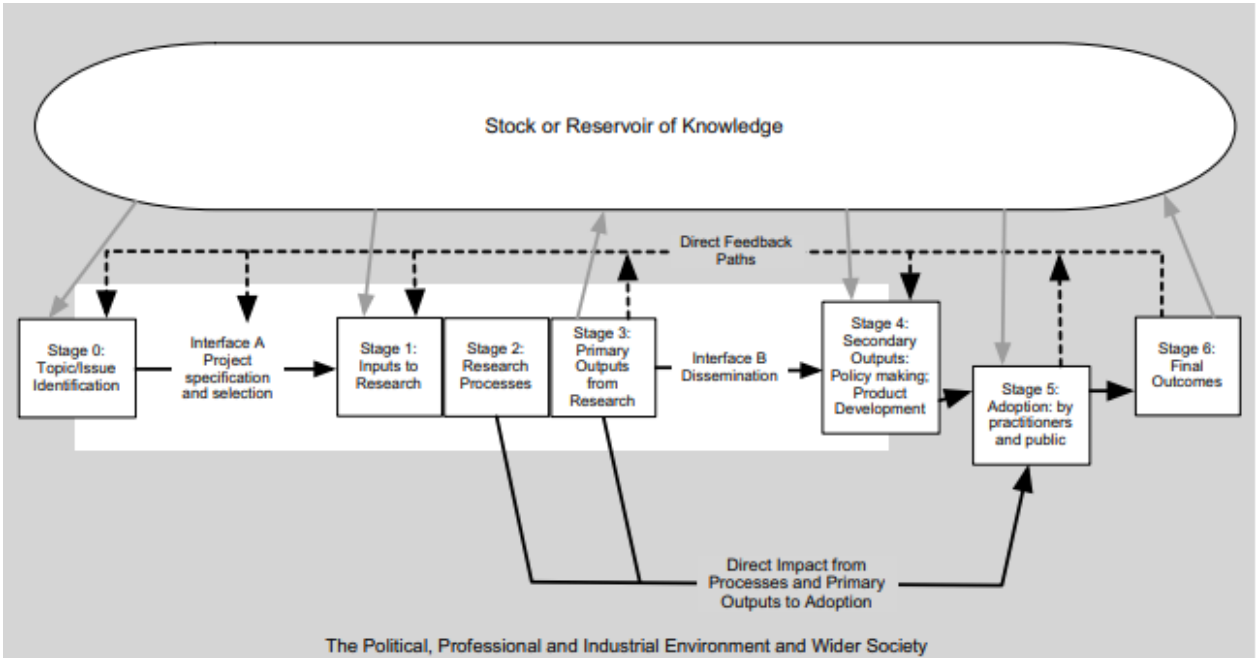

Figuur 2. Het model van Hanney en Buxton (Hanney G, Grant J. Wooding S, Buxton M. Proposed methods for reviewing the outcome of research: the impact of funding by the UK's 'Arthritis Research Campaign'. Health Research Policy and Systems, 2004.

Bij fasen van onderzoek gaat het om: selectie en specificatie van onderwerpen (stage 0), input van middelen voor onderzoek bijvoorbeeld financiën, expertise (stage 1), het onderzoeksproces (stage 2), primaire uitkomsten van het onderzoek (stage 3). Disseminatie bestaat uit secundaire uitkomsten; beleids- en productontwikkeling gebaseerd op de primaire uitkomsten van het onderzoek die verder worden gebracht (stage 4). Hierbij verdient de adoptie door behandelaars en publiek aandacht (stage 5, bijv. opname in richtlijnen), en tenslotte leidt implementatie van beleidsontwikkeling en nieuwe producten tot einduitkomsten (stage 6) zoals de effecten op de gezondheid en de economische voordelen.

Wetenschappelijke en maatschappelijke impact gaan hand in hand. Wetenschappelijke impact gaat om nieuwe kennisontwikkeling en verspreiding ten behoeve van vervolgonderzoek en bij maatschappelijke impact gaat het om resultaten van onderzoek die naar de praktijk worden gebracht en leiden tot maatschappelijke verandering zoals beleids- of productontwikkeling, de effecten op de gezondheid en de economische voordelen. Daarbij is van belang dat nieuwe kennis door relevante stakeholders wordt verspreid en toegepast, want dan alleen kan het een stap verder richting de praktijk worden gebracht waar mensen met reuma profijt van hebben.

Kennisbenutting wordt gezien als een iteratief proces richting maatschappelijke impact. Door vanaf het begin van de onderzoeksformulering en gedurende de uitvoering van het onderzoek te zorgen voor voortdurend afstemming tussen onderzoekers en mogelijke kennisgebruikers zoals ervaringsdeskundigen en ketenpartners, neemt de kans op productieve interacties en kennisbenutting toe. Om impact te kunnen maken met nieuwe kennis die voorkomt uit projectaanvragen stuurt ReumaNederland middels de

indieningsvoorwaarden en projectrapportages. In de projectaanvraag wordt gevraagd aan te geven hoe en met wie de resultaten na afloop van het project verder gebracht gaan worden en hoe gedurende de looptijd van het project daarop wordt geanticipeerd. In de periodieke projectrapportage wordt hierop gemonitord. Daarnaast kan ReumaNederland projectleiders ondersteunen in het verder brengen van resultaten richting de mens met reuma, middels het contact met hen aan te gaan en het inzetten van de samenwerkings- en financieringsmogelijkheden die uitgewerkt zijn in dit beleidsdocument.

ERVARINGSDESKUNDIGENPARTICIPATIE IS ESSENTIEEL OM IMPACT TE MAKEN

ReumaNederland wil dat samenwerkingsverbanden en ge(co)financierde projecten aansluiten bij de behoeften, problemen en wensen van mensen met reuma. Het zichtbaar maken van het verschil in het leven van mensen met reuma nu, en voor de komende generaties staat daarbij centraal. Dit betekent dat participatie van ervaringsdeskundigen, mensen met reuma, een integraal onderdeel vormt binnen het werk van ReumaNederland. Dit komt tot uiting door:

- Ervaringsdeskundigen betrokken zijn geweest bij het tot stand komen van de ambities en thema's binnen de routekaart.
- Ervaringsdeskundigen betrokken worden bij de formulering van de hoofdvraag in een oproep voor projectvoorstellen, die wordt uitgezet door ReumaNederland.
- Ervaringsdeskundigen optreden als partner in onderzoek. Ervaringsdeskundigen zijn betrokken bij onderzoeksprojecten op verzoek van (inter)nationale onderzoekers, zoals middels deelname in een gebruikerscommissie van een project, het meedenken in (delen van) het traject van het opzetten van onderzoek tot en met het verspreiden en implementeren van onderzoeksresultaten. Het betreft hier cofinancieringsprojecten waar ReumaNederland inkind aan bijdraagt in aansluiting op haar geformuleerde ambities met bijhorende thema's. ReumaNederland bepaalt middels de toepassing van een beslisboomdocument aan welke projecten een bijdrage wordt geleverd. ReumaNederland zal op dit onderdeel haar beleid in 2022 verder vormgeven.
- Ervaringsdeskundigen in de Ervaringsdeskundige Commissie (EDC) denken mee en adviseren over de projectaanvragen die worden ingediend voor financiering. Zij bekijken aan de hand van een gestructureerde vragenlijst het (wetenschappelijk) onderzoek vanuit hun ervaringen met reuma. Met die blik beoordelen zij de relevantie van het onderzoek en de mate van betrokkenheid van ervaringsdeskundigen, ze geven waardevolle inzichten en adviezen waar een wetenschappelijk onderzoek zich op moet richten en hoe dat aangepakt kan worden. Zo wordt het onderzoek van meer belang en bruikbaar voor mensen met reuma.

ReumaNederland zal de komende jaren ervaringsdeskundigeparticipatie verder vormgeven.

PROEFDIERBELEID

De samenwerkende gezondheidsfondsen (SGF), waarbij ook ReumaNederland is aangesloten, hebben een gezamenlijk standpunt ontwikkeld over het gebruik van proefdieren voor onderzoek (bijlage 2). ReumaNederland financiert geen onderzoek waarbij proefdieren worden gebruikt, tenzij er geen andere mogelijkheden zijn om het voor mensen met reuma noodzakelijk innovatieve onderzoek te laten plaatsvinden. Een voorbeeld van een mogelijkheid is het gebruik van humane meetmethoden. ReumaNederland stimuleert ook de ontwikkeling van alternatieve voor proefdiergebruik. Op deze wijzen draagt ReumaNederland bij aan het terugdringen van proefdiergebruik. Haar ultieme doel is geen onderzoek financieren waarvan proefdieren onderdeel uitmaken.

OPEN SCIENCE & FAIR DATA

Open Science heeft een grote wetenschappelijke en maatschappelijke impact. ReumaNederland stimuleert daarom onderzoekers:

- Open Access te publiceren door dit onder de aandacht bij onderzoekers te brengen bij het toekennen van financiering. Voor de kosten van Open Access kan een bedrag door de onderzoeker in de begroting van een projectaanvraag worden opgenomen. ReumaNederland vindt het belangrijk dat resultaten uit onderzoek (inter)nationaal toegankelijk zijn voor kennisdeling en kennisbenutting. Het zorgt ervoor dat resultaten beschikbaar zijn zodat daaraan een follow-up gegeven kan worden en dat daarmee een stap verder richting mensen met reuma gemaakt kan worden.
- De verzamelde data op een verantwoorde wijze voor anderen toegankelijk te maken en brengt dit onder de aandacht bij onderzoekers bij het toekennen van financiering. Andere onderzoekers kunnen de bestaande data gebruiken voor het oplossen van een probleem of het valideren van zijn/haar onderzoeksresultaten. Open data kan dus leiden tot efficiënter gebruik van onderzoeksgelden. Daarom onderschrijft ReumaNederland dat data FAIR behoord te zijn; Findable, Accessible, Interoperable and Reusable. In 2022 verkent ReumaNederland de mogelijkheden om onderzoekers te ondersteunen in het openstellen van de onderzoeksdata die voort is gekomen uit projecten.

1.2. ROL REUMANEDERLAND IN SAMENWERKING & FINANCIERING

ReumaNederland richt zich op de rol van voorvechter, verbinder en vernieuwer. Zij beoogt deze rollen in te vullen vanuit de onvervulde behoefte van mensen met reuma en in samenspel met (semi)overheid, industriepartners, onderzoeksinstellingen en zorgprofessionals (Figuur 3. Quadruple helix).

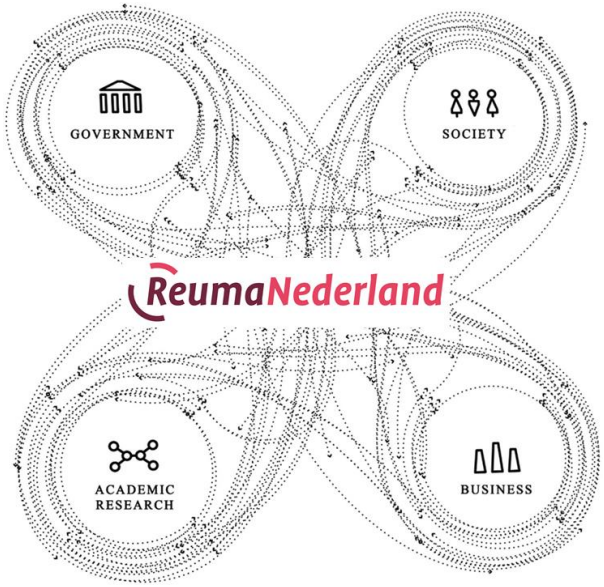

Figuur 3 Quadruple helix

Samenwerking & financiering vanuit ReumaNederland kent meerdere vormen; inkind (een bijdrage zonder financiële vergoeding), een bijdrage met financiële vergoeding, aanbeveling- of ondersteuningsbrieven, en een bijdrage incash (eigen financiële middelen). In alle samenwerkingsvormen wordt nadrukkelijk gekeken naar de resultaten die bereikt gaan worden en of deze in lijn zijn met de eerder genoemde ambities.

IMPACT CREËREN MET PORTFOLIO AAN PROJECTEN EN VERSCHILLENDE INTERACTIENIVEAU'S

ReumaNederland kijkt impact gericht naar de totale portfolio aan projecten waarbij zij betrokken is dan wel betrokken is geweest over de afgelopen 10 jaar en de resultaten die verwacht worden uit de lopende projecten. De meest impactvolle projecten die veelbelovende vooruitgang laten zien worden nauwer gemonitord en daarop wordt ingezet op het leggen van verbindingen om vervolgstappen mogelijk te maken. Die projecten hebben in toenemende mate de kenmerken van (transdisciplinaire) samenwerkingen tussen meerdere partijen in de quadruple helix. ReumaNederland biedt ondersteuning aan onderzoekers om in gezamenlijkheid de resultaten van projectuitkomsten verder te brengen. Hierbij kan gedacht worden aan het verbinden van partijen, zelf het initiatief nemen om in samenwerking met partijen kennis verder te brengen, het beschikbaar stellen van Publiek

Private co(financiering) en het overbruggen van de zogenoemde valley of death[2] via niet-converteerbare leningen gericht om kansrijke vindingen sneller en beter beschikbaar te krijgen voor mensen met reuma. ReumaNederland hanteert specifieke procedures voor Publiek Private Samenwerkingen (PPS) aanvragen en impactleningen.

STIMULEREN SAMENWERKING TUSSEN VERSCHILLENDE PARTIJEN

ReumaNederland stimuleert onderzoek waarbinnen onderzoekers de samenwerking opzoeken; interdisciplinair (tussen de verschillende vakgebieden), transdisciplinair (samenwerking tussen wetenschap en maatschappij) in nationaal of internationaal verband. Het bijeenbrengen van verschillende perspectieven en het bundelen van kennis leidt tot het effectief en mogelijk efficiënter oppakken van een probleem om zo gezamenlijk toe te werken naar een volgende stap in het traject naar een oplossing voor mensen met reuma.

KRACHTEN BUNDELEN DOOR MATCHING VAN GELDEN

ReumaNederland zet zich in voor (inter)nationalisering middels het krijgen van aansluiting op onderzoeks- en innovatieagenda's om zo krachten te bundelen en matching van gelden mogelijk te maken. Hierdoor kan zij haar doelen sneller door middel van samenwerking met andere wetenschappelijke financieringsorganisaties bereiken. Dit betekent concreet dat ReumaNederland in samenwerking met (een) andere organisatie(s) samenwerking- & financieringsrondes organiseert.

VERBINDEN VAN DIVERSE PARTIJEN VOOR FINANCIERINGSAANVRAGEN

ReumaNederland verbindt diverse partijen, zoals onderzoekers, mensen met reuma, het bedrijfsleven, beleidsmakers, en kan de lead nemen om te komen tot projectaanvragen die door haar bij andere (inter) nationale financiers zoals ZonMW, NWO, H2020 worden ingediend. ReumaNederland wil daarmee gezamenlijk doelen bereiken die in het verlengde liggen van haar ambities met bijhorende thema's.

[2] Bedoeld wordt de risicovolle periode tussen het moment dat een jonge onderneming startkapitaal krijgt en het moment waarop de onderneming een serieuze afzetmarkt weet te ontwikkelen en echt omzet gaat maken.

2. SAMENWERKING & FINANCIERINGS MOGELIJKHEDEN

ReumaNederland gebruikt een raamwerk voor samenwerking & financiering. Dit raamwerk bestaat uit vier programma's met elk haar eigen kenmerken, een divers pallet aan instrumenten en onafhankelijke toetsing / beoordelingsprocedures. De programma's zijn verbonden met de strategische ambities tot 2040 en bieden ruimte om kansrijk onderzoek of doorbraken verder te brengen richting de patiënt. Er is een balans gecreëerd tussen vrijheid en focus en tussen de inzet van ReumaNederland middelen en de inzet van samenwerkingen om impact te maken. Echter zijn de mogelijkheden binnen deze programma's afhankelijk van de beschikbare financiële middelen binnen ReumaNederland, de specifieke inhoud die bijvoorbeeld themagericht kan zijn en de voorwaarden die per programma gaan gelden.

RAAMWERK MET VIER PROGRAMMA'S; TALENT, EXPLORE, FOCUS EN CONNECT

TALENT PROGRAMMA

Junior en Senior Talent programma. Aanwas van nieuw talent binnen het veld van het reuma onderzoek is essentieel. Het talentprogramma is afgestemd op verschillende fasen in de wetenschappelijke carrière van onderzoekers. Veelbelovende wetenschappers worden gestimuleerd hun wetenschappelijke carrière te versnellen en zich te vestigen op het gebied van onderzoek naar reuma. Financiering zal voor een periode van maximaal 4 jaar worden toegekend aan uitzonderlijke wetenschappers die capaciteit hebben om een significante bijdrage te leveren op het gebied van reumaonderzoek en daarmee impact hebben (in)direct op de kwaliteit van mensen met reuma. Aanvragers zullen niet alleen worden beoordeeld op de kwaliteit van hun aanvraag maar ook op hun creativiteit en vermogen om maatschappelijk en/of wetenschappelijke impact te bewerkstelligen. Zij moeten aangeven hoe zij uitkomsten van hun onderzoek in de praktijk gaan brengen en toegankelijk maken.

Junior Talent Programma is voor recent gepromoveerd onderzoekers die een wetenschappelijke carrière ambiëren binnen het reuma onderzoek en worden daarin ondersteund door een gevestigde onderzoeker binnen het reumaveld. De junior is de projectaanvrager en de gevestigde superviseert de junior in het proces van de aanvraag en tijdens het onderzoeksproject.
Senior Talent Programma is voor postdoc onderzoekers die zijn/haar carrière binnen het reumaonderzoek verder willen brengen middels het opstarten en ontwikkelen van een onderzoekslijn. Het gaat om een onderzoeker die zijn sporen heeft verdiend binnen het reumaonderzoek, kan zelfstandig onderzoek doen en bewezen impact maken met resultaten voortgekomen uit onderzoek. Het is van belang dat de onderzoeker samenwerkt met diverse (inter)nationale stakeholders zoals wetenschappers uit eigen veld dan wel andere velden, ervaringsdeskundigen en eventuele industriepartners. Dit programma kan onderdeel uitmaken van de call Lang Lopende Programmalijnen.

EXPLORE PROGRAMMA

Lang Lopende Programmalijnen (LLP)*;* Universitaire Nederlandse onderzoeksgroepen kunnen financieel gedurende 5 jaar worden ondersteund in het waarborgen van de continuïteit van onderzoekslijnen die in het verlengde liggen van de ambities van ReumaNederland met bijhorende thema's (Figuur 1 in dit document) en het tot nieuwe ideeën komen in de behandeling en zorg voor mensen met ontstekingsreuma, zeldzame reumatische aandoeningen (waaronder jeugdreuma) en artrose. De kans op vooruitgang binnen de onderzoekslijn wordt zo vergroot. Een hoogleraar en/of afdelingshoofd dient de aanvraag in en heeft aantoonbaar trackrecord van 10 jaar of langer in het onderzoeksveld waar de aanvraag op is gericht. Bij financiering van de LLP kan het geld worden ingezet als bijdrage in de onderzoeksinfrastructuur zoals bijvoorbeeld voor personele kosten van bijvoorbeeld een hoogleraar, nieuw talent, post doc onderzoeker en het mede up en running houden van een grote databases. Voor het toegekende bedrag is het noodzakelijk dat er 100% matching incash en/of inkind beschikbaar is. Voor de financiering van LLP wordt minimaal 40% toegekend aan ontstekingsreuma en 40% aan artrose. Binnen deze tweedeling is ruimte voor minimaal 2 fundamentele, 2 translationele en 2 klinische onderzoekslijnen.

FOCUS PROGRAMMA

Thema gedreven; Een specifiek thema of thema's staan centraal binnen dit programma om doelstellingen vanuit de routekaart(en) onderliggend aan de ambities te kunnen behalen. Een call is thema('s) specifiek en aandoening overstijgend of gericht op een groep van aandoeningen zoals ontstekingsreuma, zeldzame reumatische aandoeningen of artrose. Het onderzoek mag worden uitgevoerd door een promovendus. Er kan voor een periode van 2 tot maximaal 4 jaar projectfinanciering worden aangevraagd, echter zal deze periode afhankelijk zijn van de voorwaarden die worden opgesteld voor een specifieke call.

Niet-converteerbare lening; ReumaNederland biedt de mogelijkheid voor het aangaan van een niet-converteerbare lening. Het belangrijkste doel voor het verstrekken van een leningsovereenkomst is vanuit 'kwaliteit en relevantie' onderzoekers de mogelijkheid te bieden om kansrijke vindingen sneller beschikbaar te krijgen voor mensen met reuma. Het gaat om kansrijke vindingen die zijn ontstaan binnen projecten die ReumaNederland heeft ge(co)financierd.

Alleen startups worden gefinancierd die en werken aan inhoud en marktgericht zijn. Iedere aanvraag wordt onafhankelijk beoordeeld op zowel 'kwaliteit en relevantie' als financieel. Op dit moment wordt een maximum van 8 leningen in onze portfolio geaccepteerd met een maximale omvang van € 500.000 per lening. Financiering gebeurt altijd in samenwerking met andere financiers.

CONNECT PROGRAMMA

Binnen dit programma ligt de focus op het aangaan van samenwerkingsverbanden zoals Publiek Private Samenwerkingen /Partnerships, het vormen van allianties en (inter)nationale subsidies waarbij ReumaNederland (co-) aanvrager is. ReumaNederland kan hooguit als cofinancier betrokken zijn.

(Strategische) Publiek Private Samenwerkingen / Partnerships. ReumaNederland stimuleert innovatief onderzoek middels Publiek-Private samenwerkingsverbanden en vormt allianties of is onderdeel daarvan. Met de match regeling (Strategische) Publiek Private Samenwerkingen / Partnerships van Health Holland (HH) worden onderzoeksorganisaties en ondernemers aangemoedigd om samen op te trekken en te investeren om evidence based innovatieve producten en / of diensten te ontwikkelen. ReumaNederland stelt gelden via deze route beschikbaar die gebaseerd zijn op en dus afhankelijk zijn van het jaarlijkse toekenningbudget van Health Holland, daarnaast worden in de vorm van cofinanciering vanuit eigen verworven middelen gelden beschikbaar gesteld. Deze gelden worden in eerste instantie ingezet om uitkomsten van door ReumaNederland ge(co)financierde projecten verder te brengen richting de mens met reuma. Eveneens dient het project op basis van de uitkomst van het toepassen van de beslisboom voor wetenschappelijke projecten akkoord (onder voorwaarden) bevonden te zijn en moet dus ook aansluiten bij één van de ambities van ReumaNederland. In de loop van 2022 vindt een doorontwikkeling van het beleid plaats voor de wijze waarop projectkeuzes worden gemaakt.

(Inter-)nationale subsidies waarbij ReumaNederland (co-) aanvrager is (bv. NWO, ZonMW, HH, H2020). ReumaNederland vormt allianties en verbindt onderzoekers en andere partijen zoals bijvoorbeeld patiëntenorganisaties en het bedrijfsleven om te komen tot het indienen van een onderzoeksaanvraag. ReumaNederland neemt ook deel aan het opstellen en indienen een van onderzoeksaanvraag op verzoek van andere partijen. Per uitnodiging wordt gekeken op basis van de uitkomst van het toepassen van de beslisboom of ReumaNederland kan en zal deelnemen. Er moet aansluiting zijn op één van de eerder beschreven ambities, een waarde toevoegende rol vanuit ReumaNederland en de invulling van een aanvraag moet haalbaar zijn in termen van (financiële en niet-financiële) capaciteit.

OVERZICHT: DE VIER PROGRAMMA'S NAAST ELKAAR GEZET

Meer informatie over de programma's is opgenomen in het overzicht hieronder (Figuur 5).

	TALENT programma	**EXPLORE programma**	**FOCUS programma**	**CONNECT programma**
Kern van programma	Gericht op junior en senior talentontwikkeling binnen het reuma onderzoek.	Lang Lopende Programmalijnen; Universitaire Nederlandse onderzoeksgroepen kunnen financieel worden ondersteund in het waarborgen van de continuïteit van onderzoekslijnen.	Een specifiek thema('s) om doelstellingen vanuit de routekaart(en) die onderdeel zijn van de ambitie(s) staat binnen een call centraal.	Samenwerking met anderen partijen staat hier centraal om doelen binnen de ambities te kunnen behalen.
Samenwerking / financiering mogelijkheid *(incl. tijdslijn/ frequentie)*	Junior talent *(1x per 2 jaar, open: 2023)* Senior. Talent *(1x per 5 jaar, open: 2022)*	Lang Lopende Programmalijnen *(1x per 5 jr.; visitatie en herijking 2022-2023)*	Thematische focus *(> = 1x jr. open: 2022)*	Thematisch, frequentie en mogelijkheid gedreven door externe partijen (o.a. ZonMW, NWO, Health Holland, H2020, internationaal) *(Frequentie = doorlopend)*
Koppeling met ambities van ReumaNederland (omkeerbaar & precisiegeneeskunde)	Vrije thema keuze binnen ambities	Vrije thema keuze binnen ambities	Focus op specifieke thema's en mijlpalen binnen routekaart(en) die onderdeel zijn van de ambities.	Focus op specifieke thema's en mijlpalen binnen routekaart(en) die onderdeel zijn van de ambities.
Aandoeningen	Ontstekingsreuma, zeldzame aandoeningen (incl. jeugdreuma) en artrose			
Wie kunnen aanvragen?	Onderzoekers werkzaam binnen een onderzoeksorganisatie*	Onderzoeksorganisaties* met specifieke voorwaarden	Onderzoeksorganisaties*, STZ-ziekenhuizen, patiënten(belangen)verenigingen, burgerinitiatieven, ondernemingen/industriepartners. Dit is afhankelijk van de call voorwaarden.	Onderzoeksorganisaties*, STZ-ziekenhuizen, patiënten(belangen)verenigingen, burgerinitiatieven, ondernemingen/industriepartners. Dit is afhankelijk van voorwaarden die worden gesteld.

	TALENT programma	EXPLORE programma	FOCUS programma	CONNECT programma
Instrument(en)	Subsidieaanvraag (Financiering: in-cash)	Subsidieaanvraag (Financiering: in-cash)	Subsidieaanvraag (wetenschappelijke en patiënt/ zorg implementatie projecten) (Financiering: in-cash) Niet-converteerbare leningen valorisatie (startup / spin-off) (Financiering: in-cash)	(Strategische) PPS aanvragen vanuit of aanvullend op de TKI-toeslag van ReumaNederland Optreden als partner om extra financiering te generen bij externe partijen (optreden als hoofd- of co-aanvrager) op (inter)nationale subsidie- of financieringsmogelijkheden Gebruikerscommissie deelname Afgeven letter of support/ commitment Inbrengen specifieke/ inhoudelijke (thematische) expertise Inbrengen voortrekkersrol vanuit ReumaNederland middels coördinatie vaardigheden om nog niet bestaande allianties of netwerken vorm te geven/ op te zetten/ werkpakketten begeleiden vanuit ervaringsdeskundigen expertise (pilot in 2022)
Inzet ervaringsdeskundig-heid vanuit ReumaNederland	Beoordeling aanvragen; EDC	Beoordeling aanvragen; EDC	Co-definiëren hoofdvraag Beoordeling aanvragen; EDC	Projectpartner
Onafhankelijke beoordeling en toetsing	EDC, (Inter) nationale referenten en Wetenschappelijke Adviesraad (WAR)	EDC en Internationale visitatiecommissie (IVC)	Thema specifieke voorwaarden en beoordelingscriteria kunnen van toepassing zijn	Thema specifieke voorwaarden en beoordelingscriteria kunnen van toepassing zijn

	TALENT programma	EXPLORE programma	FOCUS programma	CONNECT programma
			Projecten: EDC, (Inter)nationale referenten en WAR Leningen: EATRIS + financiële due diligence door externe partij	Uitgevoerd door externe partij(en) (bv. ZonMW, NWO, Health Holland, H2020) PPS uit ReumaNederland TKI-toeslag: EATRIS Ingediende verzoeken: Afhankelijk van ReumaNederland beslisboom of samenwerking wordt aangegaan en welke beoordelingsprocedure van toepassing is
Welk van de vier programma's zijn geschikt voor vervolgaanvraag bij impactvolle projectresultaten?	EXPLORE, FOCUS of CONNECT	FOCUS of CONNECT programma	FOCUS of CONNECT programma	FOCUS of CONNECT programma

Figuur 5. Programma overzicht.

* Voor onderzoeksorganisatie wordt de definitie van de RVO gehanteerd (https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/subsidiespelregels/samenwerken/onderzoeksorganisatie, augustus 2021). Samengevat valt volgens de RVO onder de definitie onderzoeksorganisatie alle Nederlandse academische ziekenhuizen, universiteiten en kennisorganisaties.

BIJLAGE 1. DEFINITIES VERSCHILLENDE SOORTEN ONDERZOEK

Serendipity onderzoek is een (pilot)onderzoek waarvoor nog onvoldoende experimentele onderbouwing is (geen of weinig voorwerk, ook niet door anderen verricht), maar waarvoor wel enige theoretische onderbouwing mogelijk is. Of waarbij aannemelijk kan worden gemaakt dat in die richting een oplossing zou kunnen liggen. Doorbraken of nieuwe onderzoeksrichtingen kunnen uit onverwachte hoek komen.

Fundamenteel onderzoek; dit betreft onderzoek wat de werkingsmechanismen achterhaalt van reumatische aandoeningen. De resultaten zijn erop gericht om in de toekomst een toepassing in de praktijk te vinden.

Fundamenteel-vroeg translationeel onderzoek richt zich op het vertalen van de laboratorium resultaten naar de praktijk. Bij translationeel onderzoek is samenwerking tussen klinische en niet-klinische disciplines essentieel. Betrokkenheid van het bedrijfsleven is mogelijk en soms wenselijk.

Laat translationeel klinisch onderzoek; dit is onderzoek waarbij ofwel een pathogenetisch mechanisme wordt onderzocht dat ten grondslag zou kunnen liggen aan een klinische observatie, dan wel dat de validiteit van een bekend pathogenetisch mechanisme getoetst wordt in een klinische setting. Hierbij wordt meestal humaan materiaal of data gebruikt.

Klinisch onderzoek; dit betreft patiëntgebonden onderzoek met als doel (nieuwe) behandelmethoden, prognostische modellen, richtlijnen of diagnostische technieken te ontwikkelen, te onderzoeken, te evalueren of (verder) te valideren. Ook psychosociaal, implementatie, epidemiologisch en farmaco-economisch onderzoek valt in deze categorie.

BIJLAGE 2. PROEFDIERBELEID

Standpunt Samenwerkende Gezondheidsfondsen over dierproeven en de ontwikkeling van alternatieven voor dierproeven (Juli 2019)

Doel financiering onderzoek gezondheidsfondsen

De Samenwerkende Gezondheidsfondsen (SGF[1]) zetten zich in voor het voorkomen en genezen van (chronische) aandoeningen én voor goede zorg voor patiënten. Zij zijn een belangrijke financier van wetenschappelijk onderzoek, met als doel dat het gefinancierde onderzoek bijdraagt aan preventie, behandeling en genezing van aandoeningen en het verbeteren van de kwaliteit van leven.

De SGF maakt zich hard voor alternatieven voor dierproeven

Voor wetenschappelijk onderzoek wordt nog regelmatig gebruik gemaakt van proefdieren.

Proefdieronderzoek is voor sommige onderzoeken wettelijk verplicht en nodig om levensreddende of betere behandelingen voor patiënten te realiseren. De SGF investeert met het onderzoeksprogramma Humane meetmodellen in de ontwikkeling van betere, humane meetmodellen en zet zich samen met andere partijen in om de ontwikkeling van alternatieven voor dierproeven te stimuleren.

Betere modellen

Humane meetmodellen nemen de mens als uitgangspunt en zijn bijvoorbeeld gebaseerd op humaan weefsel en humane data. Denk bijvoorbeeld aan menselijk materiaal, zoals stamcellen of weefsel na operaties, of ‘organen-op-een-chip’. Maar ook aan computersimulaties en proefpersonen. Wanneer nieuwe behandelingen in een humaan model worden onderzocht is de verwachting dat de stap naar een effectieve toepassing in de praktijk sneller gezet kan worden.

Minder dierproeven

Bovendien wordt de wetenschap hiermee op termijn in mindere mate afhankelijk van het gebruik van proefdiermodellen. Samen met verschillende organisaties en de overheid werken we er hard aan om voorop te lopen in de transitie naar proefdiervrije meetmodellen. De SGF is daarvoor onder meer aangesloten bij de landelijke Transitie naar Proefdiervrije Innovatie (TPI).

Waarom nu nog proefdieronderzoek?

Proefdieronderzoek is nu vaak nog de meest voor de hand liggende manier om nieuwe kennis over een aandoening en behandelmethoden op te doen. En nieuwe geneesmiddelen moeten om veiligheidsredenen altijd eerst worden getest op dieren. Dat is wettelijk verplicht. De richtlijnen van de overheid en van de gezondheidsfondsen eisen dat onderzoekers hun best doen om overal waar dat kan en mag alternatieven te vinden voor dierproeven. Alleen in het geval dat er geen alternatief is voor nuttig en noodzakelijk onderzoek, verleent de overheid een vergunning voor dierproeven. Aan die dierproeven stelt de overheid dan strenge eisen die gericht zijn op zo min mogelijk proefdieren en zo min mogelijk leed voor proefdieren.

Waar mogelijk wordt er geïnnoveerd en gewerkt met humane meetmodellen, maar dat kan vaker en beter. De beschikbare mogelijkheden verschillen per onderzoeksdomein en fase van het onderzoek. Om de transitie naar proefdiervrije innovaties te laten slagen en steeds meer humane meetmodellen te ontwikkelen zijn samenwerking, tijd en financiële ondersteuning cruciaal. Hier zetten de gezondheidsfondsen zich volledig voor in.

1. In de SGF zijn 20 fondsen vertegenwoordigd: Aidsfonds, Alzheimer Nederland, Diabetes Fonds, Epilepsiefonds, MIND, Hartstichting, Hersenstichting, Johanna Kinderfonds, KWF Kankerbestrijding, Longfonds, Maag Lever Darm Stichting, Nederlandse Brandwonden Stichting, Nederlandse Cystic Fibrosis Stichting, Nierstichting, Prinses Beatrix Spierfonds, ReumaNederland, HandicapNL, Stichting MS Research, Stichting ALS en Trombosestichting